

Sorozatok, albumok, pályaképek

A Képzőművészeti Kiadó idei terveiből

A *Mai magyar művészet* sorozatban az elmúlt év végéig 75 kötet látott napvilágot. Újra a hazai művészet megismertetése az olvasóközönséggel. Alkotók, stílusok, irányzatok, konkrét művek, művészeti tendenciák kaptak helyet a monográfiák sorában, melyek az érdeklődő műzeumi és képtárlatóközönségnek éppúgy segítséget nyújtanak, mint ahogy használnak forgathatókat azokat a művészet-pedagógusok. Ez évben több új kötet lát napvilágot. Losonczy Miklós a Makóhoz erőteljes szálakkal kötődő idős festőművészt, a Munkácsy-díjas Vén Emilt mutatja be, aki alkotásában megőrizte fiataloságát és temperamentumát, s úgy lett európai festő, hogy mindvégig magyar maradt. *Lessenyey Márta* szobrászművész munkásságát Kratochvíl Mimi mutatja át a nagyméretű köztéri szobrokig és sírmelekekig terjedő, a valóság és mese különös keverékét nyújtva. Krunák Emese *Bávkönyv* Huba grafikusművész pályáját rajzolja föl. A háború után képzőművészetünk egyik legnagyobb hatású mesterét, *Bencze Lászlót* Csanó György mutatja be. *Kéri Adámról* pedig Bán András készített pályaképet.

Igen népszerűek a *Képzőművészeti Zsebkönyvtár* kötetei. Az érdeklődők ismét kézbe vehetik Szentkirályi Zoltán építéstörténeti olvasmányos kétkötetes tanulmányát *Az építészettől világtörténelméig* című könyvet változatlan után-

nyomásban. A sorozat új kötete Perekházy Károly *Az európai kovácsművészet* című munkája, mely végigkíséri a műfaj több évszázados történetét, s mintegy 200 fotó segítségével kalauzolja az olvasót. Ugyanebben a sorozatban Székely András könyve, a közel-keleti népek kultúrájának — mezopotámiai, egyiptomi, kopt és iszlám művészetnek — első nagy korszakát mutatja be.

A nagy magyar festők közül 1984-ben három album jelenik meg. Bemutatják *Orlai Petrich Soma*, *Brocny Károly* és *Iványi Grünwald Béla* munkásságát sok színes képpel, munkásságukat beépítve a magyar művészeti történetébe. Különleges csemegének számít *A naiv művészet Magyarországon* című könyv, mely e sajátos művészeti jelenség első tudományos igényű feldolgozása. Szerzője Bányai Pál, a kecskeméti naiv műzeumi szervezője és igazgatója, aki igyekszik bemutatni, hogy a magyarországi naiv művészet méltó része a hasonló európai tendenciáknak. A kortárs plakátművészet két jeles képviselőjének, a SO—KY szig-

nóval jelzett házaspárnak sokszínű anyagából jelenik meg válogatás.

Az elmúlt években világszerte megnövekedett az érdeklődés a fényképezés története és esztétikája iránt. *A Leletek a magyar fotográfia történetéből* című válogatás, mely negyvennél több fényképet gyűjtött egybe a műfaj magyarországi történetéből, méltán tarthat számot a nagy érdeklődésre. Vajda László fotóművész több mint hat évtizedes munkásságából kétszáz kép felhasználásával készült a *Photographica carpato-pannonica* című szép album. Korniss Péter fényképezőgéppel járta be a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaságot. Fotóikba merevített lenyűgöző élményeit adja közre az *Ósi karavánutak földjén* című albumában.

A Képzőművészeti Kiadó tizennyolc kötete elenyésző része a magyar könyvkiadásnak, de jelentősége óriási. Fontos szerepet vállal a képzőművészeti ismeret-terjesztésben, a klasszikus és kortárs művészek népszerűsítésében.

Mezőgazdasági könyvhónap

Február 3-án Várpalotán nyílik meg a 27. mezőgazdasági könyvhónap. Az esemény sorozat alkalmából megjelenő újdonságokról tájékoztatták szerdán, tegnap az újságírókat az országos szervező bizottság

tagjai, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának klubtermében. Amint elmondták, a mezőgazdasági kiadványok évek óta hasznosan segítik az agrárszakembereket a műszaki, technológiai, technikai újdonságok megismerésében.

új film

A Tű a szénakazalban

Színes, szinkronizált angol film. Ken Follett azonos című regénye nyomán írta: Stanley Mann. Fényképezte: Alan Hume. Zene: Róza Miklós. Rendezte: Richard Marquard. Főbb szereplők: Donald Sutherland, Kate Nelligan, Christopher Cazenove, Philip Martin Brown.

Ugyan Magyarországon nem vetítik a *James Bond* filmeket, de a kém, mint kalandhős természetesen nálunk is ősi mítoszban ragyog rendületlenül a műfaj rajongóinak tudatában. Ráadásul az utóbbi időkben, megfigyeltem, tévében-moziban egyaránt egy sajátosán ügyes dramaturgiai fogás terjed rohamosan: az alapvetően ellenszenves főhőst gen raffináltan csempézik okoskorszunkba, felhasználva a tudatalattinkban rejtőző vonzalmat a nagyvonalú, elegáns, sikeres gonoszág iránt. Sőt, még ennél is több történik: nélkülözhetetlen erkölcsi kontrollok tudatosan föllazítottak, hiszen ki ne izgulna az eszményi kémért, aki hihetlenül ügyes, eszes, s mint kiderül, azért némi képp még lelke is van (no persze nem túlzottan). Ráadásul még magabiztos nőhódító is, noha ez utóbbi jelen esetben nem valami nagy dicsőség, lévén szó jó néhány éves kиеhezettégtől szenvedő hölgyről.

A Tű fedőnevet viselő nemet mesterkém, akit a jól ismert, kitűnő arcú, roppant plasztikus megjelenésű Donald Sutherland alakít nagyszerűen, a második világháborús Anglia szénakazalban hajtja végre akcióit. Kedvenc módszere a hasbadófés, illyesmit legalább ötször láthatunk, de nem vet meg persze másféle fiziológiai metódusokat sem. Szíve hölgyre viszont (az igen megnyerő külsejű Kate Nelligan játssza) ma-

ga a kétlábon járó szerencsétlenség, még akkor is, ha végül nagy ügyel-bajjal csak csak elbárik a Tűvel. (Egyik lehetséges tanulság: mégiscsak könnyebb a Nőnek átjutni a tű, sőt a Tű fokán, mint a mesterkémnek bejutni a mennyek országába, azaz a menekülést jelentő tengeralfutásba.) Nos, ez a drága Lucy szegény oly idegesítően ügyetlen és segítségre méltó, hogy szinte nem is jutalom neki, hogy a legvégén a természetesen megkéső üldöző hatóság képviselője csodálattal adózik bátorságának. Nem elég, hogy férjével a házasság örömei helyett inkább az alkohol mámorában temetkezik az elhagyatott szigeten, a birkák mérsékeltén üdítő környezetében, de ezt a jámbor asszonykát még úgy át is veri, a Tű nevezetű hitleri főspion, mint ama végterméket a palánkon. Előbb többszörösen magáévá teszi, ami még hagyján, de midőn kiderül gyilkolóvá válóvá, Lucy egyik balfácán-ságát a másik után követi el védekezés címén, elhagyja a pisztolyt, nem találja a tülsúlyt, nem tud célozni, szerencsétlenkedik az autópályán és így tovább. Mindezt természetesen a hatás kedvéért, lévén az izgalom a film második felében igazán profi módon bonyolított cselekményben egyre fokozódó, olykor kifejezetten kifinomult eszközökkel adagolódó, s így lélegzet-elállító.

Hogy a félig politikai, félig krimiszerű pontosan, legalább a Tűhöz hasonló mértékben mily eszményi megvilágításban látható: íme a példa. A Tű a szénakazalban ugyanis a mégiscsak kiszámítható végső sztorifordulatokkal, továbbá teljes

ábrázolásmódjával hamisítatlan, igazi, majdnem mérfokon elkészített kalandfilm, melynek végén fellélegezve szemlélheti a néző a mégis életben maradt Szent Anya és természetesen göndör fűrtű gyermeke boldog találkozását, a jó öreg recept szerint. A szimpátiánkba csempészett kémnek pedig végig lehet szurkolni, kit érdekel, hogy a nácioknak dolgozik, hogy mily vadállatian kegyetlen, hisz oly vakmerő, oly elegánsan öl, mondhatni, szinte ihletetten. Lehet, hogy az egész kicsit hiteltelen, kicsit (nagyon!) antiművészet, valamicskét tán nem is épületes és hasznos, de lehet drukkolni, jobban mint egy futballmeccsen, hajrá Abwehr! Igaz, az angoloknak könnyű még így is látni az egészet. Végére is ők nyerték meg a háborút.

Domonkos László

Beregszászi színházi előadás

A Magyar Tanácsköztársaság történelmének lapjai elevenednek meg a kárpátaljai Beregszász (Beregovo) művelődési házában színpadán. A Balla László „Nyugtalan napok” című műve nyomán készült színdarabot magyar nyelven színelőadójuk meg a helyi amatőr népszínház előadói. A mű szerzője — lapunk régi barátja, s cikkírója is — a Vörös Újságot lapozgatva talált rá színdarabjának témáira. A Kárpátalján szolgálatot teljesítő mintegy 120 katonára a magyar tanácskormány megdöntése után hű maradt a

Árnyak a tűző napon

Már majdnem egy éve vállaltuk magyar állampolgárok egyénileg külföldön munkát. A munkaerőpiac telítettségét nem teszi lehetővé, hogy a fejlett országokban magyarok ezrei kapjanak állást. (Nem is ez volt a cél!) A rendelet megjelentése óta alig több mint százán jutottak munkához — nagyrészt rokoni vagy baráti kapcsolatok révén — a határokon túl.

Tőlünk a legtöbb külföldi munkahelyre úgy kerülhetnek, ha munkáltatójuk idegenben nyer versenytárgyalást, vállalt feladatokat. Ezt a tevékenységi formát a hazai gazdálkodó egységek jó része még csak tanulja. A távolban végzett munka szervezetsége még nem az igazi, a kint dolgozók életkörülményei néha bizony elég kemények. Sokan, amikor itthon feliratkoznak a jelentkezők listájára csak a majdani magas fizetést, a behozható jó „cuccokat” látják lelki szemük előtt. A rájuk váró esetleges nehézségekről kevesebb szót esik. Talán nem tanulságok nélkül való, ha közreadom egy Kuvaitban dolgozó magyar munkáscsapat néhány gondját.

Tavaly májusban az egyik szerelővállalatnál jelentkezőket kerestek Kuvaitban végzendő munkákra. Jelentkeztek is sokan az utazásra, mert kellett a pénz és csábított a leggazdagabb ország látványa is. A „vállalkozók” különböző korosztályokból jöttek. Ki a saját házához akarta gyorsabban gyűjteni a pénzt, ki már az unokák segítésére gondolt. Megtörtént a válogatás. Aki bekerült a jelölt csapatba, egy pillanatig sem vitakozott, a kiharadtak megpróbálták mozgósítani kapcsolataikat.

Az oltások már rendben voltak, de az indulási időt csak körülbelül pontossággal (június—augusztus között, valamikor) tudták közölni az „idegenlégiósokkal”. Hogy mi lesz a munka? Erről is sok mementonda keringett. Aztán augusztusban távirat jött: „két nap múlva indul a gép Ferihegyről. Stop. A csomag súlya maximum húsz kilogramm lehet. Stop.” Csak a reptéren derült ki, hogy a munkáltató még húsz kiló túlsúly ellenértékét is fizette volna. Abban a csomagban elfért volna több hétre elegendő tartós élelmiszer. Az pedig a kinti árak mellett nagy megtakarítást jelent.

Majd mindenkinek megjelentés volt az 54 fős csapat, amibe cseppentek. Meglepetés volt az is, hogy a kiutazó 36 ember közül túl sokan jöttek munkáira nyílnak. Ennyi parancsnokra nem lehetett szükség a kis csapatnál. Az angol vállalkozó — akinek bémunkát végeznek a magyarok — kért munkáira nyílnak pakisztáni munkái számára is. A követelmények között valahol elsikkadt, hogy az a vezetőjelölt, aki az ázsiai

munkásokat irányítja, jól tudjon — legalább — angolul. A hoppon maradt vezetőknél nem volt más választása, mint a sohasem szokott vagy a már rég felejtett fizikai munka.

A kis csapat feladata, hogy a kuvaiti tengerpart összes olajtöltőjét egyetlen központi épülettel kösse össze. Nemcsak a finom bemérést kell elvégezniük, hanem a kábel-fektetést is. A hőségben vasszerkezetű mólók, mesterséges tengeri szigeteken dolgoztak. A kábelek húzását a legmelegebb időszakban még csak 10 mechanikus görög segítette, pedig volt olyan „vezeték”, amelyből másfél méter egy mászat nyomott.

A napi ingyen kapott fejadag a drága vízből egy liter. Minden további korty árát, ha átszámolják forintba, és összeadják, horrorbilis összeg jön ki. Volt, aki alkohol-elvonókúrának is szánta a kint töltött időt. (Persze, nem teljes önmegtartóztatást képzelt el!) A fekete piacon beszerezhető szeszfeleségek árai nagyon mellbeverték.

A háztartási munkához nem szokott férfiaknak itt-honról könnyebbnek tűnt a piacozás (bazári séta), a fő-

zés, a mosás és a takarítás. A honvágy érzését sem tudták elképzelni.

*

A kis csapat számára nehezen teltek a decemberi napok. Felmerült a karácsonyi és szilveszteri hazalátogatás reménye. Csakhogy az angol cég (takarékosabból?, felelősségből?) már három hónapja nem váltott vízumot a magyarok számára. Tehát tulajdonképpen illegálisan tartózkodtak az országban. Ekkor jöttek a váratlan kamikazeakciók az amerikai nagykövetség ellen, és az ellenőrzés megszigorodása a minálamban. Megint az utolsó pillanatig bizonytalan volt az utazás.

Decemberben ötven végleg búcsút mondtak Kuvaitnak. Januárban már mások indultak útnak helyettük. A visszatérők közül sokan esküdöztek: csak az egy év teljen el és minden erejükkel azon lesznek, hogy végleg hazatérhessenek. Miért kell pont augusztusig várni? Mert akkor a kinti keresetükből vásárolt árucikkeket vámmentesen hazahozhatják. Addig csak havi tízezer forint vámkedvezményt kapnak...

Böle István

Biztosítás, kármegelőzés

Az ÁB megyei igazgatóságának tájékoztatója

Az Állami Biztosító Csongrád megyei Igazgatósága tegnap, szerdán tartott sajtótájékoztatóján *Mészárosné dr. Schneider Klára* megyei igazgató elmondta, hogy az elmúlt esztendőre kifizetett célok teljesítették. A lakossági díjbevétel tavaly 1982-höz képest közel 10 százalékkal nőtt, a lakossági kárfizetés pedig 11,2 százalékkal emelkedett. A számok azt mutatják, hogy jelentősen — több mint 10 százalékkal — gyarapodott a gépjárművek után kifizetett kárterítések összege. Annak ellenére, hogy a vagyonbiztosítók fejlődése a régebbi időben az elmúlt évinél dinamikusabb is volt, a személybiztosítási szolgáltatásokra — élet- és baleset-biztosítások — kifizetett összeg több mint 20 százalékkal emelkedett.

Az állami és szövetkezeti szektorban a vagyonbiztosítások alapján az elmúlt esztendőben közel 132 millió forintot fizetett ki a biztosító Csongrád megyei igazgatósága. Ez az összeg megközelíti az elmúlt évek kárterítési kifizetéseit. A mezőgazdaságot az elmúlt év nyarán — mint az köztudott — jelentős károkat okozó aszály sújtotta. Erre egyelőre biztosításkötési lehetőség nincs, ám a kedvezőtlen természeti tényezőkre tekintettel az Állami Biztosító Csongrád megyei Igazgatósága kockázaton kívüli kárterítésként a megye leginkább aszálysújtotta gazdasági részére a múlt évben mintegy 20 millió forintot fizetett ki.

A biztosítási tevékenység fontos helyet foglalt el az elmúlt esztendőben is a kármegelőzés. Ennek érdekében a megyei igazgatóság erősitette együttműködését többek között a Közleke-

désbiztonsági Tanáccsal, az Autóklubbal, az OTP-vel, számos hatósági és társadalmi szervezzel.

Az új esztendő első heteiben több új — illetve módosított — biztosítási formát vezettek be, az állambiztosítások kárterítésének összegét a piaci, illetve felvásárlási árakhoz közelítették. Korszerűsítették a külföldre utazók biztosítását, emellett pedig az új egységes balesetbiztosítás bevezetésével a baleset miatt bekövetkezett anyagi kiesés járadékkal történő pótlására is vállalkoztak.

A szocialista szektorban az évtől megteremtették annak lehetőségét, hogy a mezőgazdasági üzemek a hároméves átlagtól eltérően 5, 10, 15 százalékkal magasabb hozamokon is biztosíthassák növényeiket. A növény- és hóállambiztosításnál is mód van arra, hogy a gazdaságok magasabb kárterítési összeget kaphassanak — természetesen magasabb díjért. Régi igényt elégítettek ki azzal, hogy a Tisza menti árterületen bevezették a befejezetlen erdőtelepítések biztosítását. Ugyancsak ez évtől adódott arra lehetőség, hogy a szocialista gazdálkodó szervek meglévő vagyonbiztosítási szerződéseiket pótlásiérték-biztosítással, egészítsék ki. Ennek lényege, hogy kárak a mai valós értéken térülnek meg.

Változatlanul elsőrendű helyet foglal el az ügyfélszolgálati munka további javítása, egyszerűsítése. Erdekében például az ügyintézésnek idejét a lehetőség szerint tovább csökkentik. Ezt szolgálja az is, hogy a döntési jogkörök további decentralizálásával is igyekeznek rövidíteni a kár bekövetkezése és a kárterítés folyósítása közötti időt.

Algériai művészet

Mai algériai művészet tárnak a közönség elé: a címmel kiállítás nyílt szerdán a Néprajzi Múzeumban a múzeum, a Művelődési Minisztérium, valamint az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság budapesti nagykövetsége közös rendezésében. A tárlaton 63 festményt és színes grafikát

látunk a közönség elé: a fára és kerámiára festett képek a Koránból vett idézeteket jelenítik meg, a Miniszterium, valamint az Algériai Demokratikus és Népi Köztársaság budapesti nagykövetsége közös rendezésében. A tárlaton 63 festményt és színes grafikát